

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Aan de leden van de raad

Scherpenzeel, 1 december 1998

Kenmerk : Mi/TP
Commissie : Middelen

Vorstelnr. : 98-XII-5
Portefeuille : burgemeester J.J.H. Colijn-de Raat

Onderwerp : Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen

Geachte leden,

Toen de Algemene wet op het binnentreden (hierna afgekort als: AWBi) per 1 oktober 1994 in werking trad, werd tegelijk de schrapping of wijziging van talrijke binnentredingsbepalingen, in hoofdzaak op het gebied van het strafrecht en het bestuursrecht, gerealiseerd door de inwerkingtreding van de Wet wijziging binnentredingsbepalingen. De wetgever stond met deze laatste wet onder meer de harmonisatie voor ogen van de talrijke binnentredingsbepalingen in de verschillende wetten.

Bij deze operatie werd ook de Gemeente wet op enkele plaatsen aangepast en werd, ter vervanging van de "oude Wet tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen van 31 augustus 1853", in de Gemeentewet het nieuwe artikel 149a geïntroduceerd.

De wet uit 1853 maakte de gemeenteraad bevoegd bij verordening een algemene last tot binnentreden van woningen te geven, indien de zorg voor de nakoming van voorschriften van (autonome) plaatselijke verordeningen, strekkende tot handhaving van de openbare rust of veiligheid, of strekkende tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen, dit vereiste.

Een dergelijke last werd onder het regime van de AWBi niet meer mogelijk geoordeeld, om welke reden deze oude wet is ingetrokken.

Artikel 149a Gemeentewet

Indien het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van een voorschrift van een verordening, dat strekt tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen vereist dat de met het toezicht op de naleving of de opsporing belaste personen bevoegd zijn binnen te treden in een woning zonder toestemming van de bewoner, kan de raad deze bevoegdheid bij verordening verlenen.

Deze nieuwe bepaling in de Gemeentewet kreeg vrijwel geen aandacht. Het was zelfs de vraag of aan de bepaling wel enige praktisch belang toekwam. In incidentele gevallen, zoals bij brand of het verwijderen van explosieven kom men zich met de bestaande regelgeving behelpen. In dit soort gevallen ging het steeds om zeer acute situaties. Bovendien was er steeds in bijzondere wetten een grondbevoegdheid te vinden.

Dit veranderde toen zich grootschalig het probleem voordeed of het openbaar bestuur zich toegang tot woningen mocht verschaffen, al dan niet in het kader van getroffen noodverordeningen, tijdens de evacuaties in het rivierengebied van januari 1995 en er aansluitend op deze discussie in diverse gemeenten verordeningen op basis van artikel 149a Gemeentewet aan de gemeenteraden werden voorgesteld. Voor de praktijk bleek het strakke regime van de AWBi kennelijk problematisch en de betredingsbevoegdheden in enkele bijzondere wetten niet toereikend. Dat maakte verordeningen op basis van artikel 149a Gemeentewet gewenst.

Indien artikel 149a niet in de Gemeentewet was opgenomen, zou ter uitvoering van toezicht en opsporing van met name autonome verordeningen nooit een woning kunnen worden binnengetreden. Dit is anders voor de uitvoering van medebewindsverordeningen en bijzondere wetten, omdat in die situaties de bijzondere wet een binnentredingsbevoegdheid in het kader van toezicht en opsporing kan geven.

Artikel 149a Gemeentewet strekt er dus toe dat de gemeenteraad in bepaalde gevallen aan personen die belast zijn met het toezicht op de naleving van een verordening de bevoegdheid kan verlenen tot het binnentreden in woningen zonder toestemming van de bewoner. Deze bevoegdheid wordt overigens op twee manieren begrensd:

- in de eerste plaats betreft dit artikel het binnentreden ter uitoefening van toezicht en opsporing en niet ter uitoefening van bestuursdwang;
- in de tweede plaats is het binnentreden uitsluitend geoorloofd indien de toezichthoudende zorg strekt tot handhaving van de openbare orde of veiligheid dan wel geschiedt in verband met de bescherming van het leven of de gezondheid van personen en deze zorg het binnentreden vereist.

Toepassing Algemene wet op het binnentreden (AWBi)

Ten overvloede wordt opgemerkt dat de AWBi onverkort van toepassing is, indien in een concreet geval tot binnentreden wordt overgegaan. Dit betekent onder meer dat:

- een schriftelijke machtiging door een daartoe bevoegd persoon of orgaan moet zijn afgegeven. Dit is voor niet-strafrechtelijke onderwerpen de burgemeester;
- enkel kan worden binnengetreden door personen die daartoe bij of krachtens de wet bevoegd zijn verklaard;
- binnentreden gebeurt met inachtneming van de overige ter zake geldende regels, zoals de legitimatieplicht en de verplichting van het binnentreden een verslag op te maken.

Model-verordening Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG)

Overwegende dat het noodzakelijk kan zijn dat ter uitvoering van een door de burgemeester op grond artikel 176 Gemeentewet vastgesteld algemeen verbindend voorschrift in woningen tegen de wil van de bewoner wordt binnengetreden, achten wij het wenselijk dat wordt overgegaan tot vaststelling van de verordening binnentreden ter uitvoering noodverordeningen.

Wij bieden u hierbij een ontwerp-verordening ter vaststelling aan, die het mogelijk maakt het huisrecht in noodsituaties te beperken. Het gaat daarbij uitsluitend om de uitvoering van een door de burgemeester vast te stellen noodverordening ex artikel 176 Gemeentewet en niet om de uitvoering van een op grond van artikel 175 Gemeentewet gegeven noodbevel. Deze ontwerpverordening is gebaseerd op de model-verordening van de VNG.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Scherpenzeel,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. van Velden.

J.J.H. Colijn-de Raat.

GEMEENTE SCHERPENZEEL

De raad van de gemeente Scherpenzeel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 december 1998, nr. 98-XII-5;

gelet op de artikelen 147 en 149a van de Gemeentewet;

overwegende dat het noodzakelijk kan zijn dat ter uitvoering van een door de burgemeester op grond van artikel 176 van de Gemeentewet vastgesteld algemeen verbindend voorschrift in woningen tegen de wil van de bewoner wordt binnentreden;

besluit:

vast te stellen de Verordening binnentreden ter uitvoering noodverordeningen.

artikel 1 zij die belast zijn met de zorg voor de nakoming van een voorschrift van een door de burgemeester op grond van artikel 176 van de Gemeentewet vastgesteld algemeen verbindend voorschrift, zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner;

artikel 2 deze verordening treedt in werking op 1 januari 1999.

Aldus besloten in de vergadering van de raad van
de gemeente Scherpenzeel van 17 december 1998

de secretaris,

de voorzitter,

J.P. van Velden.

J.J.H. Colijn-de Raat.